Hukuk Bölümü 2010/140 E., 2011/19 K.

"İçtihat Metni"

Davacı : Migros Türk T.A.Ş.

Vekilleri : Av. B. Ö. - Av. E. H. B.

Davalı : Didim Belediye Başkanlığı

Vekili : Av. Vedat Ege

O L A Y : Didim Belediye Başkanlığı'nın 11.9.2007 gün ve 1073 sayılı Encümen kararı ile, Tansaş Didim Şubesi ünvanıyla faaliyet gösteren ve işletmeciliğini Migros Türk A.Ş.'nin yapmakta olduğu işyerinde 29.8.2007 tarihinde yapılan kontrolde, satışa sunulan Namet marka ürünlerde etiketlerin 5179 sayılı Kanun'a aykırı olarak yapıştırma etiket olduğunun Zabıtaca tespit edilerek Zabıt Varakası düzenlendiği, buna göre 5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 15/b maddesi gereğince, adı geçen şirkete 1.000 YTL para cezası verilmesine karar verilmiştir.

Davacı vekili, para cezasına karşı adli yargı yerinde itirazda bulunmuştur.

DİDİM (YENİHİSAR) SULH CEZA MAHKEMESİ; 27.12.2007 gün ve D.İş:2007/652 sayı ile, itiraz edenin Didim Belediye Başkanlığı'nın uygulamış olduğu 11.9.2007 tarih ve 1073 karar sayılı Encümen kararı ile verilen idari para cezasına karşı itirazda bulunduğu, talep eden vekili dilekçesinde özetle; yapıştırma etiketin yasaya ve tebliğe uygun olduğunu, Didim Belediyesi'nin idari para cezası verme yetkisinin bulunmadığını, usulsüz ve yetkisizce idari para cezası verildiğini, bu nedenle idari para cezasının haksız olarak verildiğini belirterek kaldırılmasını talep ettiği, itiraz dilekçesinin Belediye Başkanlığına tebliğ edildiği, Belediye Başkanlığınca itiraza ilişkin idari işlem evraklarının onaylı örneklerinin gönderildiği, ayrıca itiraza ilişkin cevap da verildiği, gelen evrakların incelenmesinde, cevap dilekçesinde; itiraz konusu kararda belirtildiği üzere zabıt varakasına konu ürünlerin üzerinde yapıştırma etiket bulunduğu, oysa, Tebliğin 5. maddesinin d bendi uyarınca tüm yazıların, fonla kontrast teşkil edecek şekilde yazılması gerektiği, aykırılık nedeniyle Belediye Kanunu'nun 15/b maddesi uyarınca 1.000,00 YTL idari para cezası verildiğinin belirtildiği, 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun 5560 sayılı Yasa ile değişik 3. maddesine göre idari yaptırım kararlarına karşı açıkça idari yargı merciine dava açılabileceğine ilişkin hüküm bulunması durumunda idari yargı merciinin, açıkça idari yargı merciinde dava açılabileceğine ilişkin herhangi bir hüküm bulunmaması halinde adli yargının görevli olduğunun hüküm altına alındığı, bu durumda, 5179 sayılı Kanun'un 30. maddesinde, "Bu cezalara karşı yetkili idare mahkemesine itiraz edilebilir" denilmek suretiyle yetkili idare mahkemesine dava açılabileceğinin belirtildiği gerekçesiyle görevsizlik kararı vermiş; bu karar kesinleşmiştir.

Davacı vekili, adli yargıdaki davası devam ederken Encümen kararının iptali istemiyle idari yargı yerinde dava açmıştır.

AYDIN 1. İDARE MAHKEMESİ; 29.7.2008 gün ve E:2007/1464, K:2008/1249 sayı ile, davanın, Aydın İli, Didim İlçesi, Yenimahalle, Atatürk Bulvarı, Gonca Caddesi adresinde bulunan Tansaş Didim Şubesi unvanlı davacı şirket tarafından işletilen işletme hakkında 5179 sayılı Yasa uyarınca 1.000,00 YTL idari para cezası uygulanmasına ilişkin 11.9.2007 gün ve 1073 sayılı davalı idare Encümen kararının iptali istemiyle açıldığı, 5.6.2004 tarih ve 25483 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 5179 sayılı Gıdaların Üretimi, Tüketimi ve Denetlenmesine Dair Kanun'un "Cezaların Tahsili ve İtirazlar" başlıklı 30. maddesinde, "Bu Kanunda yazılı olan idari para cezaları, o yerin en büyük mülki amiri tarafından verilir. Verilen idari para cezalarına dair kararlar ilgililere 11.2.1959 tarihli ve 7201 sayılı Tebligat Kanunu hükümlerine göre tebliğ edilir. Bu cezalara karşı, yetkili idare mahkemesine itiraz edilebilir. İtiraz, idarece verilen cezanın yerine getirilmesini durdurmaz. İtiraz üzerine, verilen karar kesindir.(...)" hükmü yer almaktayken 8.2.2008 tarih ve 26781 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 5728 sayılı Temel Ceza Kanunlarına Uyum Amacıyla Çeşitli Kanunlarda ve Diğer Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'un 543. maddesiyle 5179 sayılı Yasa'nın 30. maddesinin, "Bu Kanunda yazılı olan idari yaptırımlara karar vermeye, mahalli mülki amir yetkilidir" şeklinde değiştirildiği, aynı Yasanın geçici 2. maddesinde ise, "Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte kovuşturma evresinde bulunan dava dosyaları hakkında: a) Mahkemenin görevli olmaması halinde, dosya üzerinde yapılacak inceleme sonucunda verilecek görevsizlik kararıyla dosya, görevli mahkemeye gönderilir. b) Daha önce soruşturma ve kovuşturma evrelerinde yapılmış olan işlem ve kararlar hukuki geçerliliklerini sürdürürler" hükmüne yer verildiği, 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun muhtelif maddelerinden söz ederek, dava dosyasının incelenmesinden, Aydın İli, Didim İlçesi, Yenimahalle, Atatürk Bulvarı, Gonca Caddesi adresinde bulunan Tansaş Didim Şubesi unvanlı davacı şirket tarafından işletilen işletmede 29.8.2007 tarihinde yapılan denetimde, Namet marka ürünlerde 5179 sayılı Yasa'ya aykırı olarak yapıştırma etiket olduğunun saptanması nedeniyle 5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 15/b maddesi gereğince davacı şirkete dava konusu Encümen kararı ile 1.000,00 YTL idari para cezası verilmesi üzerine görülmekte olan davanın açıldığının anlaşıldığı, bu durumda, Gıdaların Üretimi, Tüketimi ve Denetlenmesine Dair Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulü Hakkında Kanun'da yapılan değişiklik sonucu idare mahkemesinde dava açılabileceğine ilişkin düzenlemenin yürürlükten kaldırılmış olması ve kabahatler hakkında uygulanacak genel kanun olan Kabahatler Kanunu'nun 27. maddesinin idari para cezasına karşı sulh ceza mahkemesine başvurulacağına ilişkin hükümleri ve Gıdaların Üretimi, Tüketimi ve Denetlenmesine Dair Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulü Hakkında Kanun'da değişiklik yapan 5728 sayılı Kanun'un geçici 2. maddesi uyarınca davacının 5179 sayılı Yasa'ya aykırı davrandığından bahisle kesilen idari para cezasına ilişkin uyuşmazlığın görüm ve çözümünde Mahkemelerinin görevli olmadığı sonucuna varıldığı gerekçesiyle görevsizlik kararı vermiş; bu karar, karara yapılan itirazın reddi suretiyle kesinleşmiştir.

Davacı vekili, ikinci kez, para cezasına karşı adli yargı yerinde itirazda bulunmuştur.

DİDİM (YENİHİSAR) SULH CEZA MAHKEMESİ; 15.1.2010 gün ve D.İş:2010/26 sayı ile, itiraz eden vekili 12.12.2008 tarihli dilekçesi ile, Didim Belediye Başkanlığı tarafından 11.9.2007 tarih ve 1073 sayılı karar ile hakkında idari para cezası verildiğini, bu cezanın haksız olduğunu belirterek kaldırılması istemi ile Mahkemelerine itirazda bulunduğu, itiraz eden tarafın Didim Belediye Başkanlığı'nın uygulamış olduğu 11.9.2007 tarih ve 1073 sayılı idari para cezasına karşı 9.7.2007 tarihinde Mahkemelerinde itiraz yoluna başvurduğu, Mahkemelerince 27.12.2007 tarihinde, 2007/652 D.İş sayılı karar ile, 5179 sayılı Yasa'nın 30. maddesi uyarınca idari yargıya başvuru yapılabileceğinden 5326 sayılı Yasa'nın 28/1-b maddesi gereğince 27.12.2007 tarihinde başvuru talebinin görevsizlik nedeniyle reddine karar verildiği, Mahkemelerinin 27.12.2007 tarih ve 2007/652 D.İş sayılı kararı üzerine itiraz eden vekilinin, Aydın 1. İdare Mahkemesi'ne idari yaptırıma karşı başvurduğu, ancak, Aydın 1. İdare Mahkemesi'nin 2007/1464 Esas, 2008/1249 Karar sayılı dosyasında, 8.2.2008 tarihinde 5728 sayılı Yasa ile 5179 sayılı Yasa'da yapılan değişiklik dikkate alınarak karşı görevsizlik kararı verildiği, bu kararın ise 8.11.2008 tarihinde kesinleştiğinin anlaşıldığı, tüm dosya kapsamına göre, her iki dosya arasında görev uyuşmazlığı doğduğu, görev uyuşmazlığının giderilmesi için 2247 sayılı Yasa'nın 15. maddesine göre davanın taraflarından başvuru olmadığı, idari para cezaları ceza davası mahiyetinde olmadığından bu hususta resen başvurunun söz konusu olmadığı anlaşılmakla, Mahkemelerinin görevsizlik kararı Uyuşmazlık Mahkemesi'nce kaldırılmadan itiraz eden vekilinin 12.12.2008 tarihli itirazının mükerrer talep nedeniyle reddine karar vermenin icap ettiği gerekçesiyle Didim Belediye Başkanlığı'nın 11.9.2007 tarih ve 1073 karar sayılı idari yaptırım kararı ile ilgili mükerrer itiraz başvurusunun reddine kesin

olarak karar vermiştir.

İNCELEME VE GEREKÇE :

Uyuşmazlık Mahkemesi Hukuk Bölümü'nün, Ahmet AKYALÇIN'ın Başkanlığında, Üyeler: Mahmut BİLGEN, Erdoğan BUYURGAN, Sıddık Yıldız, Ayper GÖKTUNA, Muhittin KARATOPRAK ve Sedat ÇELENLİOĞLU'nun katılımlarıyla yapılan 7.2.2011 günlü toplantısında:

I-İLK İNCELEME : Dosya üzerinde 2247 sayılı Yasa'nın 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre:

Uyuşmazlık Mahkemesi Genel Kurulu'nun 11.7.1988 günlü, E:1988/1, K:1988/1 sayılı İlke Kararında, "2247 sayılı Uyuşmazlık Mahkemesinin Kuruluş ve İşleyişi Hakkında Kanunun bütünüyle incelenip değerlendirilmesinden, bu Kanunun uygulanması yönünden 2 nci maddesinin ikinci fıkrasında yer alan, 'ceza uyuşmazlıkları' ibaresinden, savcının ya da şahsi davacının talebi ile başlayan yargılaması sonunda sanığın mahkumiyetine ya da beraatine hükmedilebilecek davalarda, askeri ve adli ceza mahkemeleri arasında çıkan görev ve hüküm uyuşmazlıklarının anlaşılması, bunun dışında kalan tüm görev uyuşmazlıklarının 'hukuk uyuşmazlığı' sayılması gerektiği sonucuna varılmaktadır. Uygulanması idari organlara bırakılan cezalar, adli nitelikte olmadığından, bunlar hakkında yapılan itirazlar ya da açılan davalar 'ceza davası' olarak nitelendirilemezler. İdari niteliklerinden dolayı bu davalara ilişkin görev ve hüküm uyuşmazlıklarının Uyuşmazlık Mahkemesinin Hukuk Bölümünde incelenip çözümlenmesi gerektiği...

..." açıkça belirtilmiştir. Bu durum göz önüne alındığında, olay bölümünde yazılı başvuru konusu görev uyuşmazlığının Hukuk Bölümünde incelenmesi gerektiği kuşkusuzdur.

Davacının başvurusunun, 2247 sayılı Yasa'nın 14. maddesi kapsamında olduğunun kabulü ile Uyuşmazlık Mahkemesi'nin önüne gelmiş bulunan görev uyuşmazlığının çözüme kavuşturulması, gerek dava ekonomisine gerekse Uyuşmazlık Mahkemesi'nin kuruluş amacına uygun olacağından, görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oybirliği ile karar verildi.

II-ESASIN İNCELENMESİ : Raportör-Hakim Nurdane TOPUZ'un, davanın çözümünde adli yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan; ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Dr. İlknur ALTUNTAŞ ile Danıştay Savcısı Mehmet AKKAYA'nın davada adli yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra GEREĞİ GÖRÜŞÜLÜP DÜŞÜNÜLDÜ :

Dava, 5179 sayılı Kanun'un 29. maddesinin (d) bendi uyarınca verilen idari para cezasının kaldırılması istemiyle açılmıştır.

5179 sayılı Gıdaların Üretimi, Tüketimi ve Denetlenmesine Dair Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulü Hakkında Kanun'un 29. maddesinde, bu Kanuna uymayanlara uygulanacak cezai hükümler düzenlenmiş; 30. maddesinde, bu Kanunda yazılı olan idari para cezalarının, o yerin en büyük mülki amiri tarafından verileceği, verilen idari para cezalarına dair kararların ilgililere 11.2.1959 tarihli ve 7201 sayılı Tebligat Kanunu hükümlerine göre tebliğ edileceği, bu cezalara karşı, yetkili idare mahkemesine itiraz edilebileceği öngörülmüşken; bu madde, 23.1.2008 gün ve 5728 sayılı Kanun'un 543. maddesiyle, "Bu Kanunda yazılı olan idari yaptırımlara karar vermeye, mahallî mülki amir yetkilidir" şeklinde değiştirilmiştir. 5728 sayılı Kanun hükümleri 8.2.2008 tarihinde yürürlüğe girmiştir.

5179 sayılı Gıdaların Üretimi, Tüketimi ve Denetlenmesine Dair Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulü Hakkında Kanun'da yapılan değişiklikle idari para cezasına karşı kanun yoluna ilişkin bir düzenlemeye yer verilmemiştir.

13/6/2010 gün ve 27610 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 11/6/2010 tarihli ve 5996 sayılı Veteriner Hizmetleri, Bitki Sağlığı, Gıda ve Yem Kanunu'nun 47. maddesinde, "(1) 27/5/2004 tarihli ve 5179 sayılı Gıdaların Üretimi, Tüketimi ve Denetlenmesine Dair Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulü Hakkında Kanun yürürlükten kaldırılmıştır" ve 49. maddesinde, "(1) Bu Kanunun;

a) 46 ncı maddesinin birinci fıkrası, 1/4/2010 tarihinden itibaren geçerli olmak üzere yayımı tarihinde,

b) 31 inci maddesinin birinci fıkrası, 33 üncü maddesi, 46 ncı maddesinin ikinci ve üçüncü fıkraları ile geçici 1 inci maddesinin dördüncü fıkrası yayımı tarihinde,

c) Diğer hükümleri yayımı tarihinden itibaren altı ay sonra,

yürürlüğe girer" denilmiştir.

Olayda, para cezasının kaldırılması istemiyle dava açılmış olup, 5996 sayılı Veteriner Hizmetleri, Bitki Sağlığı, Gıda ve Yem Kanunu'nda da idari para cezası verilecek hususlar düzenlenmiş; ancak, idari para cezasına karşı kanun yoluna ilişkin bir düzenlemeye yer verilmemiştir.

Öte yandan; 30.3.2005 gün ve 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun 6.12.2006 gün ve 5560 sayılı Yasa'nın 31. maddesiyle değiştirilen 3. maddesinde, " (1) Bu Kanunun;

a) İdarî yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümleri, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde,

b) Diğer genel hükümleri, idarî para cezası veya mülkiyetin kamuya geçirilmesi yaptırımını gerektiren bütün fiiller hakkında,

uygulanır"; Kanunun "Başvuru yolu" başlıklı 27. maddesinin 1. fıkrasında ise, "İdari para cezası ve mülkiyetin kamuya geçirilmesine ilişkin idari yaptırım kararına karşı, kararın tebliği veya tefhimi tarihinden itibaren en geç onbeş gün içinde, sulh ceza mahkemesine başvurulabilir. Bu süre içinde başvurunun yapılmamış olması halinde idari yaptırım kararı kesinleşir" düzenlemeleri yer almıştır.

Bu düzenlemelere göre; Kabahatler Kanunu'nun, idarî yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümlerinin, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde uygulanacağı; diğer kanunlarda görevli mahkemenin gösterilmesi durumunda ise uygulanmayacağı anlaşılmaktadır.

Görev kuralları kamu düzenine ilişkin olduğundan, görev konusunda taraflar için bir müktesep hak doğmayacağı; bu nedenle, yeni bir yasayla kabul edilen görev kurallarının, geçmişe de etkili olacağı, bilinen bir genel hukuk ilkesidir.

Davanın açıldığı andaki kurallara göre görevli olan mahkeme, yeni bir yasa ile görevsiz hale gelmiş ise, (davanın açıldığı anda görevli olan ve fakat yeni yasaya göre görevsiz hale gelen) mahkemenin görevsizlik kararı vermesi gerekeceği; ancak, yeni yasadaki görev kuralının, değişikliğin yürürlüğe girmesinden sonra açılacak davalarda uygulanacağına dair intikal hükümlerinin varlığı halinde, mahkemece görevsizlik kararı verilemeyeceği açıktır.

Diğer taraftan, dava görevsiz mahkemede açılmış, bu sırada yapılan bir kanun değişikliği ile görevsiz mahkeme o dava için görevli hale gelmiş ise, mahkeme, artık görevsizlik kararı veremeyip (yeni kanuna göre görevli hale geldiği için) davaya bakmaya devam etmesi gerekir.

İncelenen uyuşmazlıkta, öngörülen idari para cezasının 5326 sayılı Kanun'un 16. maddesinde belirtilen idari yaptırım türlerinden biri olduğu, 5179 sayılı Kanun'u yürürlükten kaldıran 5996 sayılı Veteriner Hizmetleri, Bitki Sağlığı, Gıda ve Yem Kanunu'nda da idari para cezasına itiraz konusunda görevli mahkemenin gösterilmediği anlaşılmıştır. Bu durumda, Kabahatler Kanunu'nun 3. maddesinde belirtildiği üzere, idari yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümlerinin, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde uygulanacak olması nedeniyle, görevli mahkemenin belirlenmesinde 5326 sayılı Yasa hükümleri dikkate alınacağından, idari para cezasına karşı açılan davanın görüm ve çözümünde, anılan Kanunun 27. maddesinin (1) numaralı bendi uyarınca adli yargı yerinin görevli olduğu sonucuna varılmıştır.

Açıklanan nedenlerle, Sulh Ceza Mahkemesince verilen görevsizlik kararının kaldırılması gerekmiştir.

SONUÇ : Davanın çözümünde ADLİ YARGININ görevli olduğuna, bu nedenle Didim (Yenihisar) Sulh Ceza Mahkemesi'nin 27.12.2007 gün ve D.İş:2007/652 sayılı GÖREVSİZLİK KARARININ KALDIRILMASINA, 7.2.2011 gününde OYBİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.